

Eduskunnan tulevaisuusvaliokunta
tuv@eduskunta.fi

LAUSUNTO

26.3.2025

HVK/2025/00623-2

Lausuntopyyntö Eduskunnan tulevaisuusvaliokunta / VNS 7/2024 vp

Huoltovarmuuskeskuksen lausunto henkisen resilienssin ylläpitämisestä osana kestäväää kehitystä (Agenda2030)

Huoltovarmuuskeskus kiittää mahdollisuudesta lausua asiasta ja on perehtynyt Lausuntopyyntöön tai sen taustalla olevaan materiaaliin. Huoltovarmuuskeskus esittää lausuntonaan seuraavaa:

Valtioneuvoston selonteossa YK:n kestävän kehityksen toimintaohjelma Agenda2030:n toimeenpanosta esitetyt toimet ja tavoitteet ovat kannatettavia ja oikeansuuntaisia. Selonteossa on kuitenkin vain vähän viittauksia henkiseen kriinkestävyyteen (resilienssi) tai huoltovarmuustoimintaan yleisemmin.

Huoltovarmuuskeskuksen toiminta nojaa kansalliseen kokonaisturvallisuuden toimintamalliin, jossa yhteiskunnan elintärkeät toiminnot turvataan viranomaisten, elinkeinoelämän, järjestöjen ja kansalaisten yhteistoiminnalla. Elintärkeät toiminnot on määritelty yhteiskunnan turvallisuusstrategiassa. Sen tuoreimman version (2025) mukaan yksi toiminnoista on henkinen kriinkestävyys.

Henkisellä kriinkestävyydellä tarkoitetaan yksilöiden, yhteisöjen ja yhteiskunnan kykyä kestää kriisitilanteiden aiheuttama kuormitus ja selviytyä niiden vaikutuksista. Hyvä henkinen kriinkestävyys parantaa yhteiskunnan kykyä toimia vakavissa häiriötilanteissa ja poikkeusoloissa sekä edistää kriiseistä toipumista.

Valtioneuvoston selonteossa viitataan henkisen kriinkestävyyteen epäsuorasti puhuttaessa nuorten tulevaisuudenuskosta ja luottamuksesta instituutioihin (s. 16), globaalin oppimisen kriisien ratkaisemisesta (s. 39 ja 48), koulutuksesta (s. 40), naisten oikeuksista (s. 48) sekä turvakotien ja raiskauskriisikeskusten palveluiden saatavuudesta (s. 100). Selonteossa voisi olla tarkoituksenmukaista viitata suoremmin eri kohtien liittymisestä henkiseen kriinkestävyyteen. Esimerkiksi koulutusta ja oppimista koskevat kohdat voidaan kytkeä myös medialukutaidon kehittymiseen, mikä on sekä yhteiskunnan että yksilöiden resilienssiä kohentava tekijä.

Yhteiskunnan turvallisuusstrategiassa elintärkeäksi toiminnoksi määritellään myös väestön toimintakyky ja palvelut. "Toimintakyky muodostuu fyysisestä,

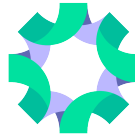
psykkisestä, sosiaalisesta ja eettisestä osa-alueesta. Väestön toimintakyky ja hyvinvointi turvataan ylläpitämällä keskeiset peruspalvelut. Niillä edistetään väestön itsenäistä selviytymistä kaikissa tilanteissa.” Kestävä kehitys on muun ohella toimimista eettisesti kestäväällä tavalla. Väestön toimintakyky sekä sitä tukevat palvelut ja näiden saavuttaminen mahdollisimman eettisellä tavalla ovat tärkeitä myös kriisioloissa, mitä olisi hyvä painottaa selonteossa vahvemmin.

Lopuksi Huoltovarmuuskeskus kiinnittää huomiota sähkön saantia ja sähkömarkkinoita koskeviin kohtiin (s. 54, 58), jotka selonteossa aivan oikein nähdään osana kokonaisturvallisuutta. Selonteossa sähkön tuotantoa ja saantia tarkastellaan muun muassa sähkönkäyttäjien oikeudenmukaisen kohtelun, sähköntuotannon monipuolisuuden ja puhtaan tuotannon näkökulmista. Nämä ovat sopusoinnussa huoltovarmuustavoitteiden kanssa. On kuitenkin syytä samalla huomioda, että kriisitilanteisiin varautuminen ja niiden aikana toimiminen edellyttää myös vaihtoehtoisia varajärjestelyitä sekä priorisointeja, jotta yhteiskunnan toimintakyky kyetään kaikissa tilanteissa varmistamaan.

Lisätiedot Lisätietoja antaa Axel Hagelstam (axel.hagelstam@nesa.fi, 0295 051112).

Osastonjohtaja

Jaakko Pekki

HVK/2025/00623-2

Seuraavat henkilöt ovat allekirjoittaneet tämän asiakirjan sähköisesti /

Följande personer har undertecknat denna handling elektroniskt /

This document has been signed electronically by the following persons: